

روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

قوه قضائیه

مرجع تصویب: قوه قضائیه

شماره ویژه نامه: ۱۶۷۲

یکشنبه، ۲۱ خرداد ۱۴۰۲

سال هفتاد و نه شماره ۲۲۷۸۱

دستورالعمل نحوه اعمال ریاست و نظارت مقامات قضایی بر ضابطان دادگستری

شماره ۱۰۰/۱۵۸۷۵/۹۰۰۰ مورخ ۱۶/۳/۱۴۰۲

جناب آقای دکتر اکبرپور

رئیس محترم هیأت مدیره و مدیرعامل روزنامه رسمی کشور

روگرفت دستورالعمل شماره ۱۰۰/۱۵۸۱۲/۹۰۰۰ مورخ ۱۶/۳/۱۴۰۲ ریاست محترم قوه قضائیه در خصوص «نحوه اعمال ریاست و نظارت مقامات قضایی بر ضابطان دادگستری» به منظور درج در روزنامه رسمی به پیوست ایفاد می‌گردد.

مدیرکل دبیرخانه قوه قضائیه - مسعود ستایشی

شماره ۱۰۰/۱۵۸۱۲/۹۰۰۰ مورخ ۱۶/۳/۱۴۰۲

دستورالعمل نحوه اعمال ریاست و نظارت مقامات قضایی بر ضابطان دادگستری

مقدمه:

در اجرای ماده ۳۲ قانون آیین دادرسی کیفری، مصوب ۱۳۹۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی و سایر مقررات قانونی، برنامه‌های تحولی قوه قضائیه و به منظور تعیین ساز و کار و چارچوب همکاری ضابطان با مقامات قضایی و استفاده بهینه از توان و ظرفیت ضابطان دادگستری در تحقق عدالت قضایی، دستورالعمل «نحوه اعمال ریاست و نظارت مقامات قضایی بر ضابطان دادگستری» به شرح مواد آتی است.

فصل اول: تعاریف

ماده ۱ - معانی اصطلاحات به کار رفته در این دستورالعمل به شرح زیر است:

الف - ضابط/ ضابطان: ضابطان عام و خاص دادگستری؛

ب - کمیسیون: کمیسیون عالی نحوه اعمال ریاست و نظارت مقامات قضایی بر ضابطان، موضوع ماده ۲ این دستورالعمل؛

پ - کمیته استان: کمیته نحوه اعمال ریاست و نظارت مقامات قضایی بر ضابطان در استان‌ها؛

ت - کمیته شهرستان: کمیته نحوه اعمال ریاست و نظارت مقامات قضایی بر ضابطان در شهرستانها؛

ث - کمیته بخش: کمیته نحوه اعمال ریاست و نظارت مقامات قضایی بر ضابطان دادگستری در بخشها.

فصل دوم: تشکیلات و وظایف کمیسیون، کمیته‌ها و تکالیف مقامات قضایی

ماده ۲- به منظور ایجاد هماهنگی و فراهم کردن هر چه بیشتر زمینه اعمال ریاست و نظارت دادستانها و سایر مقامات قضایی حسب وظیفه قانونی بر ضابطان از حیث وظایفی که به عنوان ضابط بر عهده دارند و رفع مشکلات و چالش‌های مربوط و نظارت بر حسن اجرای وظایف ضابطان و اجرای صحیح دستورهای قضایی، به ویژه در حوزه‌های مبارزه با جرایم امنیتی، اقتصادی و جرایم سازمان یافته و ایجاد هماهنگی و هم‌افزایی بیشتر بین ضابطان برای کشف توطئه‌ها، جلوگیری از نفوذ دشمن و شناسایی باندهای سازمان یافته؛ «کمیسیون» با عضویت مقامات ذیل تشکیل می‌گردد:

۱- دادستان کل کشور (رئیس کمیسیون)؛

۲- رئیس مرکز حفاظت و اطلاعات قوه قضاییه؛

۳- رئیس سازمان قضایی نیروهای مسلح؛

۴- وزیر اطلاعات؛

۵- فرمانده کل انتظامی؛

۶- رئیس سازمان اطلاعات سپاه پاسداران.

ماده ۳- جلسات کمیسیون هر دو ماه یکبار در دادستانی کل کشور تشکیل و در صورت ضرورت با درخواست هر یک از اعضا و پیشنهاد دبیر و موافقت رئیس کمیسیون جلسه فوق‌العاده تشکیل می‌شود.

تبصره - به تشخیص رئیس کمیسیون از سایر مقامات و اشخاص برای حضور در جلسه دعوت به عمل می‌آید.

ماده ۴- معاون نظارت بر دادسراها و ضابطان دادستانی کل کشور به عنوان دبیر کمیسیون وظیفه هماهنگی، دعوت از اعضا، تهیه و تنظیم صورت جلسه و ابلاغ مصوبات را بر عهده دارد.

ماده ۵ - وظایف و اختیارات کمیسیون به شرح زیر است:

الف - اتخاذ تدابیر لازم برای تعیین حدود مأموریت ضابطان در انجام وظایف مرتبط با امور قضایی و انجام تکالیف قانونی؛

ب - بررسی و ارائه پیشنهاد به منظور رفع موانع اجرایی مرتبط با وظایف ضابطان؛

پ - بررسی نقاط ضعف و قوت ضابطان در اجرای وظایف محوله و ارائه راهکارهای لازم؛

ت - ایجاد هماهنگی و هم‌افزایی بین مراجع قضایی و ضابطان به ویژه در جرایم اقتصادی عمده و کلان، امنیتی و سازمان یافته و جلوگیری از موازی کاری و تداخل وظایف ضابطان؛

ث - طرح مشکلات و چالش‌های ضابطان در اجرای وظایف محوله، توسط اعضای کمیسیون و ارائه راهکارهای لازم؛

ج - سایر اموری که توسط رییس قوه قضاییه ارجاع می‌شود.

تبصره - مصوبات کمیسیون جهت اجرا به کمیته استان، شهرستان و بخش ابلاغ می‌شود.

ماده ۶ - به منظور تحقق اهداف این دستورالعمل کمیته استان، کمیته شهرستان و کمیته بخش به ترتیب در هر استان، شهرستان و بخش زیر نظر کمیسیون تشکیل می‌شود. کمیته‌های استان، شهرستان و بخش با ترکیب اعضای متناظر کمیسیون تشکیل می‌شود. ریاست کمیته استان و شهرستان با دادستان عمومی و انقلاب و کمیته بخش با ریاست حوزه قضایی بخش خواهد بود.

تبصره - به تناسب موضوع و دستور جلسه؛ در صورت لزوم از ضابطان و سایر مقامات و اشخاص، با پیشنهاد دبیر یا هر یک از اعضای کمیته‌ها و موافقت رئیس کمیته دعوت به عمل می‌آید.

ماده ۷- رئیس کمیته‌ها یکی از مقامات قضایی را به عنوان دبیر کمیته تعیین می‌کند.

ماده ۸ - جلسات کمیته‌ها هر دو ماه یکبار تشکیل می‌شود و در صورت ضرورت با پیشنهاد هر یک از اعضای کمیته و موافقت رئیس کمیته؛ جلسه بصورت فوق‌العاده تشکیل می‌شود.

ماده ۹- روسای کمیته بخش و شهرستان، ضمن بیان مسائل و مشکلات، گزارش مصوبات و اقدامات انجام شده را به کمیته استان ارسال می‌کنند. رئیس کمیته استان نیز ضمن جمع بندی آنها، پیشنهادات خود را به کمیسیون اعلام می‌کند.

ماده ۱۰- به منظور جلوگیری از تداخل امور و ایجاد پنجره واحد برای پیگیری انجام تحقیقات مقدماتی، ضابطان خاص و امنیتی نماینده‌ای بعنوان رابط حسب مورد به دادستان عمومی و انقلاب و رییس حوزه قضایی بخش معرفی می‌نمایند تا امور قضایی، ارسال پرونده و درخواستهای قانونی ضابطان از طریق وی و به صورت کتبی به مرجع قضایی و شعب مربوط ارسال و پیگیری شود.

ماده ۱۱- در صورت ورود و اقدام هم‌زمان ضابطان در موضوع واحد، مقام قضایی ذیربط تعیین تکلیف خواهد کرد. در صورت ضرورت، وی می‌تواند موضوع را جهت ارائه راه حل مناسب به کمیته مربوط منعکس نماید.

ماده ۱۲- دادستان‌های مراکز استان یکی از معاونین خود را برای نظارت بر امور ضابطان اختصاص می‌دهند. در شهرستان‌های غیر مرکز استان، دادستان یکی از معاونین یا دادیاران را جهت انجام این وظیفه تعیین می‌نماید. در حوزه قضایی بخش این وظیفه بر عهده ریاست حوزه قضایی و در غیاب وی با دادرس دادگاه می‌باشد.

ماده ۱۳- دادستان به طور مستمر جلسات هم‌اندیشی بین قضات و ضابطان و دوره‌های آموزشی حین خدمت را برای کلیه ضابطان، خصوصاً ضابطان خاص برگزار می‌نماید. در جهت بازدهی آموزش و استفاده بهینه از توان و ظرفیت ضابطان، آموزش‌های لازم، از جمله موارد زیر مورد اهتمام قرار می‌گیرد:

الف - تحلیل نقاط ضعف و قوت روابط کاری بین ضابط و قاضی؛

ب - تعیین چارچوب‌ها و چگونگی انجام وظایف قانونی ضابط؛

پ - رعایت حفظ استقلال دستگاه قضایی، هماهنگی و هم‌افزایی لازم بین مقامات قضایی و ضابطان به منظور کشف نوظنه‌ها و جلوگیری از نفوذ دشمن، شناسایی باندهای سازمان یافته و جرائم مرتبط با ضابطان خاص؛

ت - موانع و علت انجام ناقص دستورات قضایی توسط ضابطان، به ویژه ضابطان خاص به منظور جلوگیری از اطاله تحقیقات مقدماتی و دادرسی.

ماده ۱۴- ضابطان علاوه بر انجام تکالیف مقرر در قانون آیین دادرسی کیفری و سایر مقررات قانونی، موظف به رعایت موارد زیر می‌باشند:

الف - خودداری از انجام هرگونه مصاحبه و اطلاع‌رسانی در خصوص پرونده‌های قضایی و اتهامات متهمان و نحوه دستگیری آنان قبل از هماهنگی با مقامات قضایی ذیربط؛

ب - خودداری از افشای اطلاعات مربوط به هویت و محل اقامت بزه دیده، شهود و مطلعان و سایر اشخاص مرتبط با پرونده، جز در مواردی که قانون معین می‌کند؛

پ - استفاده از ضابطان آموزش دیده زن برای بازجویی و تحقیقات از زنان و افراد نابالغ، با رعایت موازین شرعی؛

ت - ارسال گزارش‌های بدون نقص، مستدل و منطبق با اوضاع و احوال و قرائن مسلم در اجرای دستورات قضایی؛

ث - اجرای دستورات مقامات قضایی در خصوص رفع توقیف اموال و اسناد توقیف شده و تکمیل پرونده‌ها در اسرع وقت؛

ج - اخذ موافقت دادستان یا رئیس حوزه قضایی بخش در اجرای طرح‌های فوق‌العاده و خاص که به تصویب شورای تأمین و یا سایر مراجع ذی صلاح می‌رسد و ممکن است منتهی به جلب و دستگیری جمعی افراد توسط ضابطان شود؛

چ - شماره گذاری اوراق بازجویی و سایر مدارک پرونده (اعم از سنتی یا الکترونیکی) که برای مقام قضائی ارسال می‌شود.

ح - انجام بازرسی از محل صرفاً در حدود آنچه که در دستور قضایی تصریح شده؛ چنانچه ضابطان با امور دیگری که مربوط به حریم خصوصی اشخاص است مواجه شوند، حق ضبط آن را به عنوان جمع‌آوری ادله جرم ندارند، مگر در مسائلی که جنبه امنیتی و آسیب رساندن به عموم جامعه را داشته باشد که در این صورت ضمن حفظ ادله و تنظیم صورتجلسه فوراً مراتب را جهت هرگونه دستور مقتضی به مرجع قضایی صالح گزارش می‌نمایند.

ماده ۱۵- کلیه ضابطان مکلف‌اند در راستای ماده ۶۵۲ قانون آیین دادرسی کیفری و مفاد این دستورالعمل به منظور تسریع در ارسال گزارش‌ها، مکاتبات، دستورهای قضایی و نتایج آن و تبادل اطلاعات در پرونده، اقدامات لازم جهت ایجاد، توسعه و روزآمد نمودن سامانه‌های خود به انجام رسانند، به نحوی که فرایندهای مذکور در این ماده به صورت ارتباط الکترونیک برخط با سامانه‌های قضایی در بستر شبکه ملی عدالت به عمل آید.

تبصره - نحوه تبادل اطلاعات موضوع این ماده به موجب شیوه‌نامه‌ای خواهد بود که ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این دستورالعمل توسط دادستانی کل کشور با همکاری مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضاییه و اخذ نظر از ضابطان تهیه و ابلاغ می‌گردد.

ماده ۱۶- نظارت بر اجرای این دستورالعمل بر عهده دادستان کل کشور می‌باشد. کمیسیون هر ۶ ماه یک بار، ضمن جمع بندی، خلاصه‌ای از گزارشات، اقدامات انجام شده و پیشنهادات را به حوزه ریاست قوه قضاییه اعلام می‌نماید.

ماده ۱۷- این دستورالعمل در ۱۷ ماده و ۴ تبصره در تاریخ ۱۶/۳/۱۴۰۲ به تصویب رئیس قوه قضاییه رسید و از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا می‌باشد.

رئیس قوه قضاییه - غلامحسین محسنی اژه